

ASPECTE DE DREPT AL TRANSFERULUI TEHNOLOGIC

Autor: Eugenia Vasluianu

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Noțiunea de tehnologie în contextul transferului tehnologic poartă o amprentă puternică de drept cu specificul legat de faptul că tehnologia este nematerială și reprezintă obiect al proprietății intelectuale (OPI). În lucrare se caracterizează tehnologia și componentele sale în calitate de obiecte ale proprietății intelectuale asupra cărora se răspândește dreptul cu structură specifică și deosebită de dreptul asupra proprietății materiale.

Cuvinte cheie: Tehnologie, transfer tehnologic, drept, proprietate intelectuală, invenție, documentație tehnologică, know-how.

Orice producție inovativă este fabricată în baza unei tehnologii, care asigură produselor calitatea necesară competitivității.

Tehnologia reprezintă rezultatul activității intelectuale, totalitatea sistematizată a cunoștințelor științifice, tehnice, organizatorice etc. referitor lista, calendarul, ordinea și succesiunea operațiilor, procesului de producție și/sau de vânzare și depozitare a bunurilor, serviciilor.

În acest conext tehnologia este un obiect nematerial (informațional) ce poate include în sine mai multe obiecte de proprietate intelectuală cum sunt invențiile, modelele industriale, mostrele industriale, know-how (secret comercial), documentația tehnică și tehnologică (obiecte ale dreptului de autor) etc. Tehnologia poate fi tratată ca un obiect complex al proprietății intelectuale. Prin urmare proprietarul tehnologiei trebuie să dețină drepturi exclusive de proprietate pentru toate componentele tehnologiei, pentru toată perioada legală de acțiune și pe întregul teritoriu.

Transferul tehnologic pe lângă aspectul tehnico-tehnologic legat de esența tehnologiei și nivelul tehnico-științific mai are aspecte extrem de importante cum este cel economic strâns legat de cel legal (de drept). Transferul de tehnologii și proprietatea intelectuală sunt foarte strâns și direct legate, deoarece transferul de tehnologie nu este altceva decât transmiterea ei în baza unui contract bilateral sau multilateral încheat între persoane fizice și/sau juridice. Contractul stipulează modificarea sau încetarea dreptului de proprietate și a obligațiunilor în raport cu tehnologia și/sau componentele ei. Componenta tehnologiei este parte a tehnologiei în care sunt reflectate elementele sale parțiale și subordonate în formă de rezultate științifice și științifico-practice, utilaje și echipamente tehnologice, servicii de engineering etc. Toate componentele tehnologiei reprezintă obiecte de drept intelectual.

Structura valorică a tehnologiei în contextul transferului tehnologic este reprezentată în fig. 1.

Orice proprietate trebuie să fie protejată. Tehnologia și componentele sale fiind obiecte ale proprietății intelectuale nu este excepție. Deosebirea constă în metodele și mijloacele ce pot fi utilizate. Protecția tradițională prin securizarea amplasamentului, depozitării, transportării etc. a obiectelor materiale nu este aplicabilă și în cazul proprietății intelectuale datorită caracterului nematerial caracteristic ei.

Protecția tehnologiei ca proprietate intelectuală are caracter de drept. Autorul tehnologiei sau altă persoană fizică sau juridică recunoscută legal obține de la stat drepturi exclusive asupra obiectului proprietății intelectuale (tehnologiei) pentru o perioadă definită de timp. Aceste drepturi sunt reglementate de documentul respectiv – patentul. Ultimul confirmă atât drepturile personale cât și drepturile

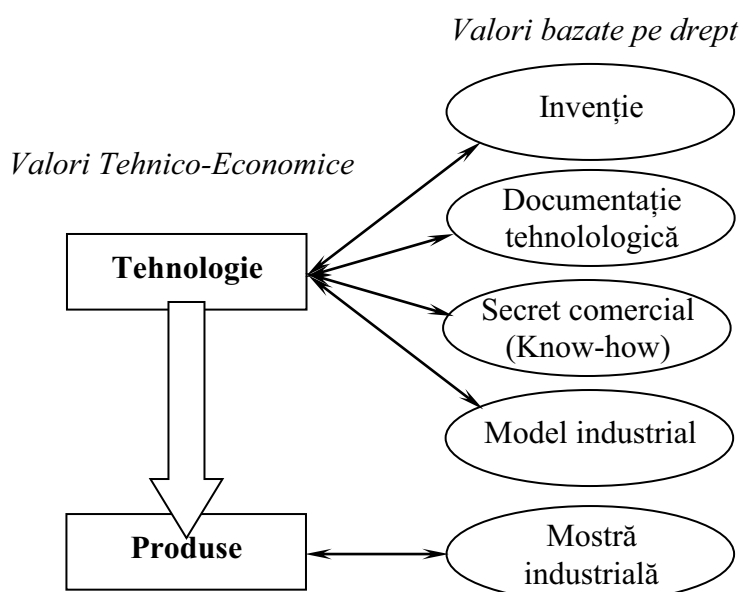

Fig. 1. Structura valorică a transferului de tehnologie

de proprietate. Drepturile de proprietate asupra tehnologiei sunt drepturi ce protejează obiectul proprietății intelectuale în baza descrierii proprietăților sale. Drepturile confirmate prin patent oferă prioritate în fața concurenților care implicit nu au dreptul de utilizare sau oferă posibilitatea de a obține profit prin înstrăinare în condițiile unui contract legal încheiat.

Obiectul proprietății este dreptul asupra rezultatelor activității intelectuale ale omului. Astfel, pe de o parte, autorul (creatorul) obiectului nematerial al proprietății și autorul obiectului material al proprietății au drepturi asemănătoare – posibilitatea exclusivă de a dispune cu rezultatul activității sale, de a-l utiliza, inclusiv de a-l transmite altor persoane la discreția sa. Spre deosebire de cazul proprietății tradiționale asupra bunurilor materiale, la care drepturile de proprietate se referă la *posesie, utilizare și dispunere*, în cazul proprietății intelectuale aceste drepturi au altă natură și se referă la *utilizare, permiterea utilizării și interzicerea utilizării* (fig. 2). Permitearea utilizării de către alte persoane (fizice sau juridice) denotă faptul că dreptul de proprietate poate fi înstrăinat în anumite condiții legale și în conformitate cu anumite proceduri.

Există și altă componentă a dreptului proprietății intelectuale ce nu poate fi înstrăinată – dreptul personal. Activitatea intelectuală a persoanei ce s-a soldat cu crearea unui obiect al proprietății intelectuale (tehnologie, componentă a tehnologiei etc.) nu poate fi tratată decât în legătură cu persoana. Mai mult, obiectul proprietății intelectuale odată creat nu poate fi modificat, inclusiv de autor. Astfel, dreptul personal include componentele: *dreptul de autor* asupra obiectului proprietății intelectuale și *dreptul la integritatea sau inviolabilitatea* lui (fig. 2).

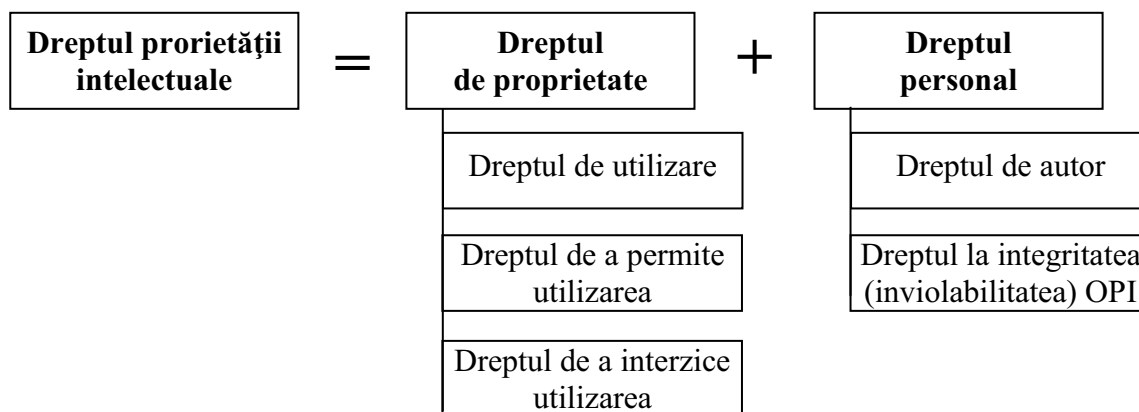

Fig. 2. Structura dreptului proprietății intelectuale

Know-how sau secretul comercial are un rol important în asigurarea competitivității produselor fabricate sau serviciilor oferite în baza tehnologiei protejate. Titularul de drept este interesat să nu admită utilizarea ilegală a tehnologiei. Rolul secretului comercial ca obiect al proprietății intelectuale este în permanentă creștere, dar instrumentele de protecție a acestui drept nu sunt încă eficiente. Piedica principală constă în faptul că informația know-how este confidențială, nu se divulgă și, prin urmare, nu poate fi protejată de nici un document emis legal. Cea mai bună soluție este păstrarea confidențialității în condițiile unor contracte ce conțin clauze cu efecte de drept.

Bibliografie.

1. Moisei Andrei. Ghid practic privind protecția proprietății intelectuale în Republica Moldova în domeniul științelor aplicate. Chișinău, 2012. Disponibil la: <http://www.mold-nanonet.eu/sites/default/files/files/GhidPracticProtectiaIntelectuala.pdf>